

OECD-FAO Agricultural Outlook 2008-2017

Summary in Greek

Προοπτικές του γεωργικού τομέα του ΟΟΣΑ και του FAO 2008-2017

Περίληψη στα ελληνικά

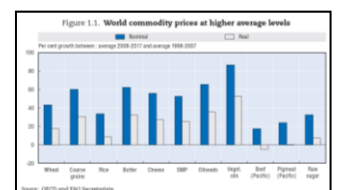
Στη δέκατη τέταρτη αυτή έκδοση της ετήσιας έκθεσης «Προοπτικές του γεωργικού τομέα» - και την τέταρτη που εκπονείται από κοινού με το FAO - αξιολογούνται οι προοπτικές των γεωργικών αγορών με βάση προβολές που εκτείνονται έως το 2017 για την παραγωγή, την κατανάλωση, το εμπόριο, τα αποθέματα και τις τιμές των βασικών γεωργικών προϊόντων κυρίως των εύκρατων ζωνών. Οι προβολές αυτές βασίζονται σε συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τις παγκόσμιες μακροοικονομικές συνθήκες, την αύξηση του πληθυσμού, τις εθνικές πολιτικές για τη γεωργία και το εμπόριο, τις τεχνολογίες παραγωγής και τις καιρικές συνθήκες. Στην έκθεση καταδεικνύεται η επίδραση των οικονομικών εξελίξεων και των κυβερνητικών πολιτικών στις αγορές αυτές και αναδεικνύονται μερικοί από τους κινδύνους και τους παράγοντες αβεβαιότητας που πιθανόν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα στις εν λόγω αγορές.

Η έκθεση καλύπτει 39 χώρες και 19 περιφέρειες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται όλες οι χώρες του ΟΟΣΑ καθώς και πολλές βασικές χώρες παραγωγής γεωργικών προϊόντων όπως η Κίνα, η Ρωσική Ομοσπονδία, η Βραζιλία και η Αργεντινή που δεν είναι μέλη του Οργανισμού.

ΤΟ ΓΝΩΡΙΖΑΤΕ; Η παραγωγή αιθανόλης για χρήση ως καυσίμου τριπλασιάστηκε κατά την περίοδο 2000-2007.

- Οι τιμές αναφοράς παγκοσμίως για όλα σχεδόν τα βασικά γεωργικά προϊόντα που καλύπτονται σε αυτήν την έκθεση έχουν ανέρθει ή έχουν ξεπεράσει τα προηγούμενα πρωτοφανή επίπεδα, τουλάχιστον σε ονομαστικούς όρους. Η κατάσταση αυτή δεν αναμένεται να διαρκέσει και οι τιμές θα μειωθούν βαθμιαία εξαιτίας της πρόσκαιρης φύσης ορισμένων από τους παράγοντες που προκάλεσαν τις πρόσφατες αυξήσεις. Όμως υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι σήμερα υφίστανται επίσης μόνιμοι παράγοντες στήριξης των τιμών, οι οποίοι θα τις διατηρήσουν σε υψηλότερα σε σχέση με το παρελθόν μέσα επίπεδα και παράλληλα θα περιορίσουν τη μακροπρόθεσμη μείωση σε πραγματικούς όρους. Ανεξάρτητα από την πρόσκαιρη ή τη μόνιμη φύση τους, τα δυο αυτά χαρακτηριστικά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκπόνηση των κατάλληλων πολιτικών για τη γεωργική ανάπτυξη και για την αντιμετώπιση των αναγκών των φτωχών και των πεινασμένων.
- Η δραστική αύξηση των τιμών από το 2005-2006 και έπειτα οφείλεται εν μέρει στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες στις σπουδαιότερες περιφέρειες παραγωγής σιτηρών στον κόσμο, με δευτερογενή αποτελέσματα στις καλλιέργειες και την κτηνοτροφία που ανταγωνίζονται για τις ίδιες εδαφικές εκτάσεις. Υπό συνθήκες χαμηλών παγκόσμιων αποθεμάτων, οι εξελίξεις αυτές θα πυροδοτούσαν από μόνες τους ισχυρές αντιδράσεις στις τιμές. Οι συνθήκες αυτές δεν είναι πρωτόγνωρες· έχουν επαναληφθεί στο παρελθόν και οι τιμές μειώθηκαν με την επικράτηση πιο ομαλών συνθηκών και την ανταπόκριση της προσφοράς συν τω χρόνω. Η έκθεση αυτή δε διαβλέπει κανένα λόγο να πιστεύει ότι τούτο δε θα ξανασυμβεί στα επόμενα χρόνια.
- Οι τιμές, εντούτοις, όταν μειωθούν από το σημερινό μέγιστο, θα παραμείνουν μεσοπρόθεσμα σε μέσα επίπεδα υψηλότερα από εκείνα που παρατηρήθηκαν κατά την προηγούμενη δεκαετία. Όμως οι βασικές δυνάμεις που ωθούν την προσφορά γεωργικών προϊόντων (σε γενικές γραμμές τα κέρδη παραγωγικότητας) θα υπερκεράσουν τελικά τις δυνάμεις που καθορίζουν την ισχυρότερη ζήτηση τόσο για τρόφιμα και ζωοτροφές όσο και τη βιομηχανική ζήτηση, κυρίως για την παραγωγή βιοκαυσίμων. Συνεπώς, οι τιμές θα συνεχίσουν την καθοδική τους πορεία σε πραγματικούς όρους, εάν και πιθανώς με χαμηλότερο ρυθμό απ' ό,τι στο παρελθόν.
- Από την πλευρά της προσφοράς, στην έκθεση αυτή αναμένεται ότι η συνεχιζόμενη αύξηση της απόδοσης των καλλιεργειών θα είναι πιο σημαντική για τον καθορισμό της προσφοράς φυτικών προϊόντων απ' ό,τι οι νέες καλλιεργούμενες εκτάσεις. Η αργά αυξανόμενη απόδοση στους κλάδους των γαλακτοκομικών και των κτηνοτροφικών προϊόντων επίσης στηρίζει την αύξηση της παραγωγής γάλακτος και κρέατος. Μια βασική υπόθεση σε αυτήν την έκθεση είναι ότι το δολάριο ΗΠΑ θα ισχυροποιηθεί κάπως

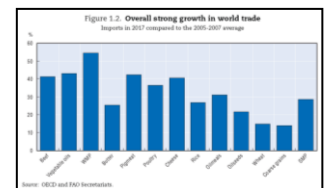
Σχήμα 1.1. Παγκόσμιες τιμές βασικών προϊόντων σε υψηλότερα μέσα επίπεδα

έναντι των περισσότερων νομισμάτων. Στις χώρες που επηρεάζονται από τη μεταβολή αυτή, τούτο θα ενισχύσει τις εγχώριες τιμές οι οποίες θα λειτουργήσουν ως κίνητρο για την αύξηση της παραγωγής. Ο συνδυασμός των παραγόντων αυτών θα στηρίξει την αύξηση της παγκόσμιας γεωργικής παραγωγής, αν και μέρος της ώθησης αυτής θα μετριαστεί από τις υψηλές τιμές του πετρελαίου που έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της προσφοράς καθώς αυξάνουν το κόστος παραγωγής.

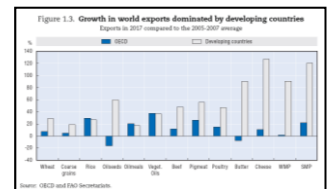
- Από την πλευρά της ζήτησης, οι μεταβαλλόμενες διατροφικές συνήθειες, η αστικοποίηση, η οικονομική μεγέθυνση και η αύξηση των πληθυσμών είναι οι κινητήριες δυνάμεις της ζήτησης τροφίμων και ζωοτροφών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Παγκοσμίως και σε απόλυτους όρους, τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές παραμένουν οι μεγαλύτερες πηγές αύξησης της ζήτησης στο γεωργικό τομέα. Στην κατάσταση αυτή έρχεται τώρα να προστεθεί η ταχέως αυξανόμενη ζήτηση πρώτων υλών για την τροφοδότηση του αναπτυσσόμενου τομέα της βιοενέργειας. Αν και μικρότερη από την αύξηση για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, η ζήτηση βιοκαυσίμων είναι η μεγαλύτερη πηγή νέας ζήτησης για δεκαετίες καθώς και ένας ισχυρός παράγοντας που στηρίζει την ανοδική στροφή των τιμών των βασικών γεωργικών προϊόντων.
- Λόγω της δυναμικής αυτής που διέπει την προσφορά και τη ζήτηση, η έκθεση υποδεικνύει ότι οι μέσες τιμές των βασικών προϊόντων -σε ονομαστικούς όρους- μεσοπρόθεσμα θα υπερβούν κατά πολύ τα επίπεδα των τελευταίων δέκα ετών. Κατά τη σύγκριση του μέσου όρου της περιόδου 2008-2017 με αυτόν της περιόδου 1998-2007, οι τιμές είναι υψηλότερες κατά περίπου 20% για το βόειο και το χοίρειο κρέας, κατά σχεδόν 30% για την ακατέργαστη και τη λευκή ζάχαρη, από 40 έως 60% για τα σιτηρά, τον αραβόσιτο και το αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη, πάνω από 60% για το βούτυρο και τους ελαιούχους σπόρους και πάνω από 80% για τα φυτικά έλαια. Όμως από αυτά τα υψηλότερα επίπεδα οι τιμές θα ακολουθήσουν εκ νέου καθοδική πορεία σε πραγματικούς όρους, αν και με χαμηλότερο ρυθμό.
- Επιπρόσθετα, οι τιμές πιθανόν να είναι επίσης πιο ασταθείς απ' όσο στο παρελθόν: τα επίπεδα των αποθεμάτων δεν αναμένεται να ανανεωθούν σημαντικά κατά την περίοδο πρόβλεψης· η ζήτηση ενδέχεται να επηρεάζεται όλο και λιγότερο από τις μεταβολές των τιμών σε επίπεδο αγροτικής εκμετάλλευσης, καθώς το μερίδιο των πρώτων υλών στο τελικό κόστος των προϊόντων μειώνεται και καθώς αυξάνεται η βιομηχανική ζήτηση· οι καιρικές συνθήκες και η προσφορά γεωργικών προϊόντων πιθανόν να παρουσιάσουν μεγαλύτερες διακυμάνσεις λόγω της κλιματικής αλλαγής· και τα κερδοσκοπικά επενδυτικά κεφάλαια μη εμπορικού χαρακτήρα εισέρχονται ή εξέρχονται από τις προθεσμιακές αγορές αγροτικών προϊόντων ανάλογα με τις ευκαιρίες για κέρδος.

Σχήμα 1.2. Συνολική ισχυρή αύξηση του παγκόσμιου εμπορίου

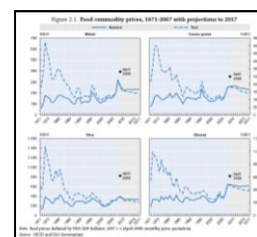
- Μέσα σε αυτό το συνολικό πλαίσιο, το επίκεντρο της παγκόσμιας γεωργίας θα μετατοπισθεί ακόμα περισσότερο από τις χώρες του ΟΟΣΑ προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τόσο η κατανάλωση όσο και η παραγωγή αυξάνονται ταχύτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες για όλα τα προϊόντα εκτός από το σιτάρι. Έως το 2017 οι χώρες αυτές αναμένεται να κυριαρχήσουν στην παραγωγή και την κατανάλωση της πλειονότητας των βασικών προϊόντων, με εξαίρεση τα δευτερεύοντα δημητριακά, το τυρί και το αποβουτυρωμένο γάλα σε σκόνη.
- Αντίστοιχες αλλαγές συντελούνται επίσης όσον αφορά τις παγκόσμιες εμπορικές ροές. Οι εισαγωγές σημειώνουν τη μεγαλύτερη αύξηση στις αναπτυσσόμενες χώρες και ένα προϊόν μέρος της διόγκωσης αυτής οφείλεται στην άνοδο των εξαγωγών από άλλες αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες. Η αύξηση των εξαγωγών στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι σημαντικότερη και μερικές φορές τούτο ισχύει για όλα σχεδόν τα προϊόντα. Εντούτοις, μολονότι το μερίδιο των χωρών του ΟΟΣΑ στις παγκόσμιες εξαγωγές μειώνεται, οι χώρες αυτές συνεχίζουν να κυριαρχούν στο εξαγωγικό εμπόριο των σιτηρών, των δευτερευόντων δημητριακών, του χοιρείου κρέατος και όλων σχεδόν των γαλακτοκομικών προϊόντων.
- Οι υψηλές τιμές ωφελούν κάποιους, αλλά βλάπτουν κάποιους άλλους. Είναι συμφέρουσες για πολλούς εμπορικούς παραγωγούς τόσο στις αναπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες. Εντούτοις, πολλοί γεωργοί στις αναπτυσσόμενες χώρες δε συνδέονται με τις αγορές και το κέρδος τους από τις σημερινές υψηλότερες τιμές θα είναι μικρό ή μηδαμινό. Όμως οι φτωχοί, και κυρίως οι φτωχοί κάτοικοι των αστικών κέντρων στις αναπτυσσόμενες χώρες που είναι καθαροί εισαγωγείς τροφίμων, θα υποφέρουν περισσότερο. Σε πολλές χώρες χαμηλού εισοδήματος, οι δαπάνες για τρόφιμα ξεπερνούν κατά μέσο όρο το 50% του εισοδήματος και οι υψηλότερες τιμές που αναμένονται στην έκθεση αυτή θα αυξήσουν τον αριθμό των ανθρώπων που υποσιτίζονται.
- Όσον αφορά τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες, και ιδιαίτερα την ομάδα που παρουσιάζει έλλειμμα τροφίμων, οι προβολές δείχνουν αυξημένη ευπάθεια και αβέβαιη προσφορά τροφίμων σε μία περίοδο όπου οι τιμές των βασικών προϊόντων είναι υψηλές και ασταθείς. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει τη σημασία βελτίωσης της εγχώριας ικανότητας εφοδιασμού των χωρών αυτών μέσω επενδύσεων στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών, στην έρευνα και την ανάπτυξη και στην υλική υποδομή. Οι λύσεις αυτές είναι φυσικά πιο μακροπρόθεσμες, όμως σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα είναι σημαντικό το εμπόριο βασικών προϊόντων να λειτουργεί αποτελεσματικά για να διευκολύνει την κατανομή των διαθέσιμων βασικών προϊόντων.

Σχήμα 1.3. Αύξηση των παγκόσμιων εξαγωγών στις οποίες κυριαρχούν οι αναπτυσσόμενες χώρες

- Στην έκθεση αυτή εικάζεται ότι οι πολιτικές για τη γεωργία και το εμπόριο θα παραμείνουν αμετάβλητες. Εντούτοις, η πορεία των τιμών των βασικών γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις μελλοντικές πολιτικές. Η αύξηση της ανθρωπιστικής βοήθειας είναι απαραίτητη για να περιοριστεί ο αρνητικός αντίκτυπος των υψηλών τιμών στους πιο φτωχούς πληθυσμούς και τούτο μπορεί να γίνει χωρίς σημαντικό αντίκτυπο στις αγορές.
- Εντούτοις, τέτοιου είδους αποτελέσματα θα προκύψουν από τις πολιτικές που περιορίζουν το εμπόριο όπως οι φόροι επί των εξαγωγών και οι εμπορικοί αποκλεισμοί. Τα μέτρα αυτά μπορεί βραχυπρόθεσμα να ανακουφίζουν κάπως τους εγχώριους καταναλωτές, αλλά επιβαρύνουν τους εγχώριους παραγωγούς και περιορίζουν την ανταπόκρισή τους όσον αφορά την προσφορά, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην αβεβαιότητα που επικρατεί στην αγορά βασικών προϊόντων παγκοσμίως. Ομοίως, τα μέτρα που λαμβάνονται για να προστατέψουν τους εγχώριους παραγωγούς βασικών γεωργικών προϊόντων μέσω συνοριακών μέτρων επιβαρύνουν τους εγχώριους καταναλωτές, και παράλληλα περιορίζουν τις ευκαιρίες επέκτασης των παραγωγών στο εξωτερικό, συγκρατώντας την τόσο απαραίτητη αύξηση της προσφοράς αγροτικών προϊόντων.
- Η υποστήριξη των πολιτικών και η πορεία των πετρελαϊκών τιμών θα επηρεάσουν σημαντικά την εξέλιξη της μελλοντικής ζήτησης γεωργικών πρώτων υλών από τον τομέα βιοκαυσίμων. Αλλαγές στους παράγοντες αυτούς ή οι νέες τεχνολογικές εξελίξεις θα ασκήσουν επίσης σημαντική επίδραση στις προβλεπόμενες τιμές των βασικών γεωργικών προϊόντων καθώς και στη διαθεσιμότητα των τροφίμων και των ζωοτροφών.
- Τέλος, σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα, εντείνεται η αβεβαιότητα όσον αφορά την προσφορά γεωργικών προϊόντων αλλά και οι περιορισμοί ως προς την έκταση των νέων εδαφών που μπορούν να καλλιεργηθούν. Οι δημόσιες και οι ιδιωτικές επενδύσεις στην καινοτομία και η αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες, θα βελτιώνε σημαντικά τις προοπτικές από πλευρά προσφοράς βοηθώντας στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης και μειώνοντας τον κίνδυνο επανάληψης τέτοιων εξάρσεων στις τιμές των βασικών προϊόντων.

Σχήμα 2.1. Τιμές των βασικών ειδών διατροφής, 1971–2007 με προβολές έως το 2017, δολάρια ΗΠΑ ανά τόνο
 Σημείωση: Πραγματικές τιμές αποπληθωρισμένες με αποπληθωριστή ΑΕΠ ΗΠΑ 2007 = 1.

Το πλήρες δημοσίευμα διατίθεται στη διεύθυνση www.agri-outlook.org

Η περίληψη αυτή περιέχει **StatLinks** που επιτρέπουν τη δημιουργία αρχείων τύπου Excel™ από το έντυπο κείμενο!

© OECD/FAO 2008

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περίληψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop/

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

